

Interessant nieuws van het eurobirdnet In juli en augustus 2000

Deze periode heb ik heel veel e-mails gekregen. Een groot deel reken ik tot de categorie 'chatten'. Dat gebeurt ook bij de gebruikelijke berichtengroepen. Op zich is dat niet erg, maar voor deze rubriek zoek ik interessante gegevens en veel leek mij niet de moeite van het vermelden waard. Chatten kun je in de zogenaamde 'chat-boxen'. Je kunt met een of meer personen een digitaal gesprek beginnen. Het is niet nodig iemand persoonlijk te kennen. Er start een discussie met een meer of minder hoog gehalte aan informatie. Mijn leerlingen zijn gek op chatten. Heel veel gesprekjes worden er gevoerd, die voor anderen niet interessant zijn. Ook hier is het niet nodig de personen van de chatgroep persoonlijk te kennen. Veel berichten op het Eurobirdnet en vooral de mailtjes uit het United Kingdom-vogelnet leken mij deze maanden niet zo belangrijk om ze voor de historie te bewaren. 'Wie heb jij gezien tijdens de Birdfair in Rutland Water', om maar iets te noemen. Een hoog 'Human Interest'-gehalte, dat wel. Dezelfde onderwerpen keren ook regelmatig terug: dwaalgast en/of escape; nieuwe soort of niet en volgens welke opvattingen. Komkommertijd-verhalen? Gelukkig zijn er ook aardige onderwerpen te vinden.

Reuzenalk terug door klonen?

Een interessante discussie ontstond met de vraag of wij de Dunbekwulp kunnen klonen, zodat er van deze soort verscheidene exemplaren komen. Laten wij de Reuzenalk weer tot leven brengen, schreef een ander. Hoe? Door een Zeeoek een genetisch gemanipuleerd ei te laten uitbroeden, suggereert iemand. Natuurlijk wil een ander de Dodo terug.

Gruff Todd uit Wales heeft diverse soorten op zijn verlanglijst die voor klonen in aanmerking komen: de Rode Sijs uit Venezuela, waarvan er minder dan duizend zijn, of de Houbara Trap, die elk jaar in aantal achteruitgaat. Ook de Siberische Witte Kraanvogel en diverse fazantensoorten in Azië noemt hij.

De Trekduif (*Columba migratoria*) herintroduceren dat lijkt hem ook wel wat.

Toen hij nog een jongen was vond hij in een vuilnisbak een boek: "The Universe - The Infinitely Great and the Infinitely Small" door F.A. Pouchet M.D. Dit boek bleek een kerstgeschenk uit 1895 te zijn voor de heer J.M. Elias. Het heeft een kort stukje over de Trekduif: 'Deze duif vormt tijdens de trek een groot leger aan vliegende vogels. Zo groot is hun aantal dat de zon gedurende enige tijd weggenomen wordt, als zij overvliegen. Er glijdt een enorme schaduw over een groot deel van het land. In een oogopslag kunt u dit niet waarnemen. Het duurt soms wel drie uur voordat deze enorme vlucht vogels voorbij is getrokken. Ze vliegen alleen overdag. Zodra het donker wordt, zoeken ze een plek op om te slapen. Daarna echter komen lokale bewoners in actie. Zij

schieten zeer veel vogels uit de bomen. Niet alleen voor de maaltijden van deze of de volgende dagen, maar ook voor later. Daartoe pekelen zij de vogellichamen. Ondanks zo'n massale populatie is de mens toch in staat gebleken deze vogelsoort uit te roeien. Eigenlijk onbegrijpelijk'.

Dr. Spee Cheeze Splitz meldt dat zijn instituut zich vooral bezighoudt met het klonen van mensen. Momenteel is men bezig een speciaal soort mens te vermeerderen, de vogelaar. Helaas zijn er enkele genen beschadigd en er is een afwijking ontstaan, de twitcher. Het is nodig de twitcher te voorzien van een hulpmiddel, bekend als de semafoen. In sommige gebieden kun je plotseling meer van deze klonen tegenkomen, die hetzelfde gedrag vertonen. Men is doende met x- en y-chromosomen, maar de problematiek hier is nog onvolgende in kaart gebracht. Toch zijn er vorderingen op dit gebied.

Een serieuzer argument heeft Jerzy Dyczkowski. Stel dat je bedreigde soorten kunt klonen, dan is het mogelijk een bedreigd gebied op te offeren aan de welvaart. Mijn gedachten gaan naar de Korenwolf. Die kun je dan weghalen en vervolgens klonen. In eenzelfde soort gebied zet je ze daarna uit. Dit kan toch niet de bedoeling zijn? De discussie is soms serieus en soms humoristisch. Over een aantal jaren zien wij wel welke mogelijkheden er wel en niet worden benut.

Trektelpost Amsterdam-Oost

Het blijkt dat er al vanaf 1972 waarnemingen worden verricht vanuit een tuin en vanaf een dak in Amsterdam-Oost. Overtrekkende vogels worden geregistreerd. Daarover heeft een artikel gestaan in 'De Gierzwaluw', 33 (1): 40 (1995).

De soortenlijst is indrukwekkend, zo blijkt uit een overzicht dat werd gepubliceerd vanuit het Amsterdamse Vogelnet (<AVN@zap.A2000.nl>): Wespendif, Bruine Kiekendif, Keep en ook 273 Graspiepers, een Duinpieper en 352 Koperwieken. Al met al vlogen er ruim honderd soorten over de tuin. Daar postte regelmatig een vogelaar in of hij ging op het dak van zijn huis tellen. Heel boeiend en stimulerend voor allen die verslaafd zijn aan het vogels kijken en die ook hun relatie goed willen houden.

Thijs de Zeeuw (<sb100024@wolmail.nl>) is de waarnemer die deze gegevens noteerde.

De naam Muskuseend

In het Engels heet de soort 'Muskovy Duck'. Een vogelaar vroeg zich af waar de naam vandaan kwam.

Chris Mead schrijft dat het vlees van deze eendensoort een muskusachtige geur heeft. Voorheen heette de soort Musk Duck. De naam heeft niets te maken met Moskou. Dit werd wel door sommigen geopperd.

Paul van Gasse schrijft dat er nog een verklaring is. De soort zou zijn genoemd naar de Muisca-Indianen die deze eendensoort domesticerden. Deze Indianen leven in Centraal-Colombia.

Een Winterkoning in huis?

Michael Watkins vraagt zich af of het normaal is dat hij in huis een Winterkoning aantroft. Martin Collinson schrijft dat dit niet ongebruikelijk is. Winterkoningen behoren tot het genus '*Troglodytes*'. Dit geslacht staat er om bekend dat zij voedsel zoeken in gaten en holen. Ook broeden ze graag in beschutte plekken, zoals in schuren en garages.

De Winterkoning *Troglodytes troglodytes hirtensis* van St Kilda broedt bijvoorbeeld in de opbergplaatsen die men daar vroeger verspreid over het eiland heeft gebouwd.

Betalende Ekster

Een radioverslaggever in Liverpool meldde op Radio 5 dat een Ekster in een tuin voedsel kwam halen. De bewoner legde dit voor hem neer. Het meest opmerkelijk is dat de Ekster op zijn beurt muntstukjes voor dit voedsel teruggeeft. Inmiddels is het bedrag opgelopen tot £ 1,70!

Ultraviolet en vogels

Een website die aangeeft hoe vogels UV zien en hoe dit werkt op hun verenkleed is te vinden onder: <http://www.bio.bris.ac.uk/research/behavior/icc_vis.htm>.

Kannibalisme onder valken

In de Guardian van 29 mei jl. stond een artikel geschreven door Marc Cocker, waarin hij vermeldt dat hij op Lesbos een Eleonora's Valk zag, die een Torenvalk pakte en deze daarna ging opeten. Malcolm Ogilvie heeft een Slechtvalk gezien die een Smelleken probeerde te pakken toen deze voedsel overgaf aan het vrouwtje.

Paul Tout uit Italië meldt dat prooien eten binnen de groep predators niet vreemd is. Haviken vangen af en toe een Sperwer. In zijn omgeving werden Torenvalken door Slechtvalken weggevangen. De Torenvalken kwamen pas tot broeden toen de Slechtvalken waren gevangen door een Oehoe. Michael Watkins schrijft dat een Torenvalk, die al heel lang verbleef bij een elektriciteitscentrale in het hartje van Londen, werd gevangen door een Slechtvalk. Dit gebeurde pas nadat de Slechtvalk alle duiven rondom de centrale had verorberd. Jack Dozier kent een waarneming waarbij een Smelleken een Amerikaanse Torenvalk opat. Weer een twitchmogelijkheid minder.

Uit al de berichten spreekt een zekere mate van empathie met de predator die een andere predator pakt en opeet. Een zekere Tony merkt op dat wij dat kennelijk normaler vinden dan wanneer een viervoeter een stootvogel pakt. Een oude discussie over katten en hun voorliefde voor vogels. Het gevolg is dat een oude discussie over zwerfkatten weer opplaat.

Reacties:

Naar aanleiding het Vogeljaar 48 (3):126, waar een stukje staat over het broeden van Huiszwaluwen op veerboten, bericht Dick Jonkers mij dat hij op de veerboot van Oulu naar Hailuoto in het noorden van Finland (Botnische Golf) dit in 1999 ook had waargenomen. De overtocht duurt maar twintig minuten. Veerboten liggen soms voor onderhoud stil aan de kant. Zou dat de oorzaak

kunnen zijn, dat de Huiszwaluwen er gaan broeden, zo vraagt Dick zich af?

Het stukje over Muurkruipers in het Vogeljaar 48 (2): 77 wordt door Tom Damm uit Alkmaar onderschreven. Hij heeft ook Boomkruipers op muren gezien. Hij schrijft: 'In de beginjaren van mijn studie biologie in Amsterdam zagen Jan-Jaap Spaargaren en ik regelmatig Boomkruipers foerageren tegen de muren van het Hugo de Vries-laboratorium aan de kant van de Hortus. Dit moet in 1983/1984 en 1984/1985 zijn geweest. Ik kan op het moment even niet verder terugzoeken dan herfst 1985, zodat ik geen precieze data kan geven. Waarschijnlijk zitten die waarnemingen ook in het archief van de Vogelwerkgroep Amsterdam. Of de vogels daar ook in een muur hebben gebroed weet ik niet. Er waren genoeg oude bomen in de buurt. Daarna heb ik nog wel vaker Boomkruipers (en andere soorten) op muren zien foerageren en dat heb ik als een normaal verschijnsel beschouwd. Het broeden in gebouwen ken ik zelf alleen van 1998 en 1999. In de Rekerhout in Alkmaar-Noord broedde een paar Boomkruipers onder een dakpan van een oude schuur'.

Mooie tekeningen

Op het Amsterdamse Vogelnet wijst Rob Jongmans ons op:

<<http://rnc.library.cornell.edu/ornithology>>.

Op deze website staan prachtige tekeningen van vogels. Zeer de moeite waard.

De website van Guus van der Poel

Bioloog en etholoog Guus van der Poel is geïnteresseerd geraakt in de problematiek van de achteruitgang van de Huismus. Hij ontdekte dat deze soort op de ene plek wel redelijk voorkwam, maar elders niet. Zijn waarnemingen kreeg hij uit het Gooi en de Vechtstreek. In 1998 schreef hij over 'de vogel van het jaar' enkele artikelen in De Korhaan 32 (1, 3 en 4). Daarin stelt hij de vraag opnieuw waardoor de huismus in aantal afneemt. C.J. Heij heeft in 1985 een proefschrift geschreven over de Huismus. In Het Vogeljaar 47 (5): 208-210 schrijft hij over de achteruitgang van de Huismus en de oorzaken daarvan. Guus kan zich in de opsomming van factoren niet vinden. Voor Guus is met name de beschikbaarheid van het voedselaanbod een factor van belang. Dit staat ook te lezen in een artikel dat Jeroen Trommelen schreef voor de wetenschappelijke bijlage van de Volkskrant van 31 juli 1999. Wie een en ander wil nalezen, kan dat doen. Guus heeft hiertoe een website gemaakt:

<<http://www.xs4all.nl/~amvdpoel/index.htm>>

Andere informatie die de opvatting van Guus van der Poel steunt is te vinden op:

<<http://www.millennium-debate.org/ind4sept.htm>>

Michael McCarthy, een journalist van de Engelse krant The Independent heeft een stuk geschreven over de jongste ontwikkelingen op het gebied van onderzoek naar de oorzaken van de achteruitgang van de Huismus (4 september 2000). Het gaat over een Duits onderzoek in Hamburg. Deze Duitse onderzoekers trekken dezelfde conclusie als Guus in zijn onderzoek, namelijk dat de voedselsituatie voor de jongen het probleem is in de grootstedelijke agglomeraties. Trouwens Jaap

Taapken wees hier al verscheidene malen op in het Vogeljaar en in de teksten van de Vogelkalenders. Dat geeft de burger weer moed.

Mocht u mij op zaken willen attenderen, of naar aanleiding van bovenstaande reageren:

■ P.C. Meijer, Bakboordlaan 3, 3448 KG Woerden. Telefoon: (0348) 43 19 05; fax: (0348) 43 02 16. E-mail adres: <meijerpc@worldonline.nl>. Mijn website vindt u op: <<http://members.tripod.com/pcmeijer/index.html>>. De homepage van 'het Vogeljaar' vindt u op: <<http://home.wxs.nl/~rkole/vj.htm>> Wie op reis wil met 'het Vogeljaar' kijkt op: <<http://www.ecotouristservices.nl>>.

korte mededelingen